

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egyes évre . . . 28.— korona.
Fél évre . . . 14.— korona.
Negyed évre . . . 7.— korona.
Egy hóra . . . 2.40 korona.

VEDEKEN:

Egyes évre . . . 32.— korona.
Fél évre . . . 16.— korona.
Negyed évre . . . 8.— korona.
Egy hóra . . . 2.80 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Budai és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.
József főherceg-ut-22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, július 12.

Sokunál tulerővel végrehajtott orosz támadások összeomlottak.

Budapest, július 11. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Bukovinában nincs nevezetesebb esemény. A Čeremosz mentén Zabiennál csapataink orosz előtöréseket vertek vissza. Odább északra a Stochod felső folyásán a harci szünet portyázó különítményeink Burkanow melletti eredményes vállalkozásaitól tekintve, még tart. Sokunál tulerően levő orosz csapatok támadásai akadályainknál összeomlottak. Ellenség hasznatazul erőiködött, hogy visszaözoön tömegeit agyának és gépfegyvereknek tüzevel állítsa meg. Hulewiecnél a Stochod mentén az ellenséget német és osztrák-magyar csapatok elkeseredett és váltakozó leolyásu harcok után visszavetették. Ellenségnek a Stochod vidéken megkiserelt különböző előtörései is teljesen megpusultak.

Olasz hadszíntér:

Tegnap nem volt jelentősebb gyalogsági harc. Szamos, az ellenségtől atszakótt katona megerősítette azt, hogy az olaszok a Cima Diecitol keletre fekvő területen vegnezvitt támadásuk alkalmával rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. Tengeri repülő járműveink a latianai pályaudvart és katonai telepeket bőségesen bombázták és több nagy tuzveszt ideztek elő. Ellenséges repülők a Judicariokban, Thonére bombákat dobtak le.

Delkeleti hadszíntér:

A Wojuse alsó folyásánál időnkint csatározás folyik. Egyébként nincs nevezetesebb esemény. Höfer altabornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Halomra lövik

a németek az angolokat.

(Pinszk elroglalását csak hazurjak az oroszok.)

Berlin, július 11. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az Anere és Somme között az angolok a Bapaume-alberti ut mindkét oldalán délután és éjjel széles

arcvonalon nagy erővel támadtak. Az uttól északnyugatra mielőtt még közelharcokra került volna a sor, halomra lövtek őket. Az uttól keletre, Contalmaison talu és a Mamez erdő déli szélén heves harcok tejlödtek ki. Az ellenség ismételt kísérletei, hogy az tronesi erdőcskét ismét kezére kerítse, nagy véres vesztesége mellett és egyszáz fogoly visszahagyásával megatúsultak. A Sommétól délre szerezsen-franciáknak a La-Maisonette magaslat ellen intézett rohamát megsemmisítő tüzellel fogadtuk. Néhány szerezsen, aki vonalunkig nyomult előre, a szuronyharcban elesett, vagy fogságba került. A tegnap jelentett Barieux elleni ellentamadás alkalmával öt tisztet és egyszáznegyvenöt főnyi légénységet elfogtunk. A tüzérségi tevékenység az egész harcterületen jelentékeny volt. Belloy és Soyecurt között zárótüzünk lehetetlenre tette ellenségnek minden tamadási szándékát.

A Maas vidékén nagyon élénk tüzérségi harcok folytak, az arcvonal több részén helyenkint fokozott tüzelés és több eredménytelen ellenséges gaztámadás volt. Ellenteleink járőrei és felderítő osztagai élénk tevékenységet fejtettek ki, mindenütt visszavertük őket. Leintreynél (Lotnaringiában) egy német osztag terjedelmes robbantás után behatolt a franciák erősen megrongált állásába és hatvan embert elfogott. Lussetól délre is szállított be foglyokat egyik járőrünk.

Az igen élénk repülő tevékenység számos légi harcra vezetett, amelyekben az ellenség a Sommenál és Vausiersitől nyugatra két-két repülőgépet veszített. Inzentelül Couroletterol a Bapaume-alberti orszagot mellett védőtüzunkkel leöltünk egy angol ketfedelüt.

Keleti hadszíntér:

A tengerparttól Pinszkig terjedő arcvonalon nem volt jelentős esemény. Pinszknél nyugalom volt. A város kiurításáról az ó. o. z. jelentés légből kapott. A Stochod-vonal ellen az ellenség sok helyen hiába támadt, így különösen Czereviszczénél, Hulewieczenél, Korsiminél, Janowkánál és a Kovel-Rownoi vasut mindkét oldalán nagyobb erővel. Hulewieczenél erős ellenállással eredeti állásán túl is vetették vissza őket.

E harcokban az ellenség több mint hatszáz foglyot és három géptegyvert veszített. Repülőrajaink Ho-

rodziejánál, a baranowici—minski vasutvonal mentén, csapatkirakodásokat erősen bombázták és támadásaikat a Stochodtól keletre levő orosz szálláskörletekre is megismételték. Vorontschanal (Czirintől nyugatra) és Okonsktól nyugatra egy-egy ellenséges repülőgépet légi harban leöltünk.

Bothmer gróf tábornok hadseregénél egy portyázó különítményünk a burkanowi erdőtől délre egy kedvező kimenetelű ütközetből néhány tucat foglyot szállított be.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Diadal a tenger alatt.

Arad, július 11.

Egy német kereskedelmi társaság, G. m. b. H. — mit beschränkter Haftung, korlátolt felelősséggel — részt vágott az angol blokádon. Magános cég, üzleti jellegű vállalat csak még egy játszott ilyen nagy szerepet a világtörténelemben: a Keletindiai Társaság, a mely Angolország részére megszerezte Indiát. A brémai kereskedelmi cégjegyzékbe vezetett G. m. b. H. arra alakult, hogy tengeralattjáró kereskedelmi hajókat építsen s tagjai a társaságnak a Norddeutscher Lloyd, a Deutsche Bank és a brémai kereskedelmi kamara elnöke.

Mikor ennek az alakulásnak hire a nyilvánosságra kerül, az első kereskedelmi tengeralattjáró, a Deutschland eljutott Amerikába, a balti tengeri kikötőbe. Mint egy régi, száraz üzleti híradás, úgy hangzott az első jelentés, amely ezt hírul adta: a Deutschland befutott a baltimori kikötőbe és Senumacher és tarse cégnek festőanyagokat hozott. De mennyivel több ez a hír, mint a baltimori festékbörzének eseménye! Annyit jelent, hogy a blokad, amelyvel Németországot elakarják zárni Amerikától, céltalan, eredménytelen és tehetetlen lesz a német technikával szemben. Amikor Németország, hogy az Amerikával való konfliktust kikerülje, a tengeralattjárók haboruját mérsékelte, az entente biztosra vette és teljesnek tekintette tengeri diadalait. És a németek segítettek a dolgon. Az új tengeralattjáróknak nem kell az angol hajókkal tolvenni a birkozást; azok, a tenger színe alatt, akadály nélkül uszák át a blokad vízi sorompója,

és eljutnak Amerikába. Es a hogy a Deutschland eljutott Németországból Amerikába, azon mód vissza is tud jutni Amerikából Németországba. Nemcsak a Deutschland, hanem a többi tengeralattjáró fuvargőzös, a mely már készen áll, vagy épül a brémai dokkokban. Nem tud annyi hajót egymás mellé állítani Anglia az oceanon, hogy közöttük ezek a fürge tengeralattjárók utat ne találjanak; a német hajótechnika pedig eljutott addig a tökéletességig, hogy Európából Amerika zavaratlanul és észrevétlenül teszi meg az utat.

Bizonyos, hogy a békeidők rendes kereskedelmi forgalmát, a harminc-negyvenezer tonna gőzösök fuvarját ezeken a tengeralattjárókon leponyolítani nem lehet és meg csak megközelítően se tudják azokon mindazt importálni, amire Németországnak Amerikából szüksége lehet. De a német

kereskedelmi tengeralattjárók mégis megteremtik azt, amit az entente hatalmas eszközökkel meg akart semmisíteni: az összeköttetést Amerikával. Ez a pusztító tény is nagy hatással lesz Amerikára, — és ebből újra láthatja az entente, hogy a német ügyességet, leleményt, akaratot legyurni, guzsbakötni semminő erővel nem lehet. Azt is láthatják, hogy a német birodalomban narcos és katoná mindenki és a német nagyságért vívott küzdelemnek eszközevé válik minden. Ha az U. Boot-ok, a félelmetes hadihajó-pusztítók egy időre pinenni kénytelenek, alakul egy kereskedelmi társaság, egy G. m. b. H. a mely új tengeralattjárókat épít és azzal, olyan modern formák között, a minot csak Kellermann Bernhardnak az Alagut szerzőjének fantáziája alkotott, megkezdte a kereskedelmi összeköttetést az amerikai Egyesült Államokkal.

Belgrádi műkincsek a Nemzeti Muzeumban.

(Magyar és osztrák tudósok Szerbiában.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 11.

Néhány hónappal ezelőtt magyar tudósok utaztak le az elhagyott Szerbia területére és megkezdték a magyar vonatkozású műkincsek felkutatását. Munkájuk már eddig is nagy eredménnyel járt.

Velük egy időben osztrák, német, török és bolgár tudósok is sikeresen kutattak, különösen Belgrádban és Nisben. A magyar kiküldöttek találtak a többi közt a belgrádi muzeumban egy érdekes etnografiai gyűjteményt a Magyarországon lakó szerbekről. A Nagy-Szerbia beteges abrándjaert lekesülő propaganda nyolc év alatt teremtette meg ezt a uagyszabasu gyűjteményt, amelynek az volt a célzata, hogy ébren tartsa Szerbiában az imperializmus törekvéseit. A gyűjtemény egész csoportosítása olyan volt, hogy a gyűlölődés pontikáját szolgálta Magyarország ellen.

A szerb levéltárhoz számos történelmi érdekességű eredeti okiratot vettek magukhoz a magyar tudósok, mert ezek az okmányok élesen bizonyítják, hogy Szerbia már régen háborút tervezett Nagy-Szerbia megalkotása céljából.

A husi katonai levéltárban már a mostani háború óta kelt okiratokra akadnak, amelyek nagyon érdekesek, de mivel aktuálisuk nagyon is közeli, átadták őket a katonai hatóságoknak. A magyar tudósok által megszerzett régiségek között van egy érdekes kis szobor, amelyet állítólag a híres Kolozsvári-estiverek készítettek, még abban az időben, amikor Belgrád, illetőleg Nannorlenérvár Magyarországhoz tartozott. A talált műkincsek nagyrészt, amelyek magyarországi vonatkozásuk, gondosan ládába csomagolták és már megkezdték elszállításukat a Magyar Nemzeti Muzeumba.

A szerbiai kutatásokat egy ideig Szalay Imre báró, a Nemzeti Muzeum nemrég nyugdíjba vonott igazgatója vezette. A tudósok munkája évekig is tart, mert rengeteg saanyagot kell feldolgozni. A műmlekek egy része Ausztriát illeti meg. Szó van arról, hogy a bécsi muzeumnak átengednék műkincseivel egyben a Bécsben őrzött műkincsek egy részét

viSSzakapjuk. Erről azonban csakis a király dönthet és mint illetékes helyről értesítünk, ez a döntés kevéssel a háború után meg fog történni. Ugyanezok kezdik rendezni a Magyar Nemzeti Muzeumba szállított szerb műkincseket is.

Bécsből jelentik: Tudvalevő, hogy a bécsi tudományos akadémia a Balkán felkutatására expedíciót küldött ki. A kiküldött tudósok közül Abel Otto és Krebs Nandor dr. már betérjésztették jelentésüket Szerbiában végzett geológiai, moriológiai és földrajzi tanulmányokról. Az a messzemenő támogatás, a melyben az expedíciót a hadseregparancsnokság, a katonai főkormányzóság, valamint a kerületi, járási és állomási parancsnokságok részesítették, lehetővé tette a széleskörű munka gyors elvégzését.

A tudósok embertani, földrajzi, gazdasági és etnografiai tanulmányokat is végeztek kiváló eredménnyel. Krebs doktor jelentésében megjegyzi, hogy szerbia rendkívül gazdag országnak nevezhető, amely gabonával, jászágával, az irtást alig ismerő erdeivel és ki nem aknázott hegyeivel rendszert közigazgatás mellett egyszerű jövedelmezőséget ígér.

Abel professzor úgy nyilatkozott, hogy Szerbia éregazdagságát nagyra kell becsülni. Az összegyűjtött ércet még nem vizsgálták ugyan még közelebbről, annyit azonban már is meg lehet állapítani, hogy Szerbiában leginkább réz- és olom bányászható. A szerbiai geológusok által készített felvételek távolról sem felelnek meg a valóságos földtani viszonyoknak és az alapos geológiai vizsgálat gazdag tudományos eredményeket fog majd felszínre hozni.

A néppárt a bizalmi tanácsban. Budapestről telefonálja tudósítónk: A néppárt ma délután a képviselőház ülése alatt értekezletet tartott Zichy Aladár elnöklésével, melyen Zichy indítványára Rakovszky Istvánt bízták meg a parl. képviselővel a bizalmi tanácsban.

Aratás után tárgyalják az új adókat.

(A képviselőház ülése.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 11.

A képviselőház mai ülése első nagy érdekességgel néztek a politikai körökben. A folyosó már korán benépesedett és megjelent Apponyi Albert gróf is, aki Eberhardból jött a fővárosba. A képviselők éljenzéssel fogadták Apponyit, aki később a folyosón összeseregelt képviselőknek kijelentette, hogy sajnálja a függetlenségi pártban történeteket, amelyeknek azonban nem ő volt az okozója. Nagy melegséggel nyilatkozott Andrássy tegnapi felavatójáról. Andrássy Gyula gróf később szintén megjelent a folyosón.

A ház folyosóján sokat foglalkoztak azzal a tervvel, amelyet az eszerek vetett fel, s mely szerint a fontosabb adójavaslatokat aratás utánra kellene halasztani. A kormány már foglalkozott ezzel a kérdéssel, és hozzájárult a nagyobb adójavaslatok prolóngálásához.

Az ülést féltizenegykor nyitotta meg Beöthy Pál elnök. Az iratok felolvasása után átérték a napirendre: a hadinyereség-adóról szóló törvényjavaslat folytatódagos tárgyalására.

(300 millió a hadinyereség adója.)

Hantos Elemér azt fejtegette, hogy külföldiséget kell tenni a háborús konjunktúrából származó jövedelmek között, amelyek minden munkakockázat és tőkebefektetés nélkül jöttek létre. A milyen nehéz adótechnikai szempontból a többjöveldelmek között különbséget tenni, olyan könnyű volna a részvénytársaság és magánszemélyek között az adókülönbséget az ellenzék kívánságához képest megalkotni. De a kívánság nem igazságos.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme pontosan megállapítható, a mi a magánszemélyek jövedelméről nem mondható. Komoly eredmények nem tekinthető, ha az adó mindössze 110,000,000 koronát eredményez, a mint ezt a pénzügyminiszter előirányozta. Az adó várható eredményének megállapításánál abból kell kiindulnunk, hogy a hadvezetőség a háború két első esztendejében több mint 30 milliárd koronát költött, a melyből legalább 10 milliárd esik Magyarországra.

Ha ennek az összegnek csupán 30 százalékát tekinthetjük adó alá vonható többjöveldelmek — a mi bizonyára nem túlzott állítás — akkor 10 százalék adókulcs mellett legalább 300,000,000 koronát kellene csak az eddigi bevételekből adó címén kapni.

Springer Ferenc az alkotmánypárt megbízásából beszél. Nem vagyunk abban a helyzetben, — ugymond — hogy még általánosságban is helyeseljük az adójavaslatokat. A kormány eddig a ház külön megkérdezése és felhatalmazása nélkül intézte az ország pénzügyeit, ezáltal is folytathatta volna, mert ezek a javaslatok nem olyan természetűek, hogy véglegesen helyet foglalhatnának törvénytárunkban. Ezek a javaslatok csak ideiglenesen szerepelhetnek, mint törvények.

Utána Haller István beszélt, aki beszédét délután is folytatta. Hevesen támadta a nagy bankokat és a nagy részvénytársaságokat, melyek uszorás módor kinasználták a háborús konjunktúrákat. Majd Giesswein Sándor dr. bírálta a javaslatot. Eszterházy Móric gróf az ellenzék nevében kért revíziósajásokat a hadiszállításokra vonatkozólag. Az utolsó szónok

Bródi Ernő volt, aki szintén a nagy bankok ellen szólt.

Beöthy Pál elnök ezután a vitát félbeszakította, és azt javasolta, hogy a következő ülés holnap legyen a mai napirend folytatásával.

(Elhalasztják az adójavaslatok tárgyalását.)

Az indítványhoz Rakovszky István szőlt hozzá. Elfogadja az elnök napirendi javaslatát, de tekintettel az aratási munkálatokra, az ellenzék nevében kéri, hogy ezen javaslat után csak a kisebb javaslatokat és pedig a szeszadóról, az illetékről, valamint a dohányjövédéről szóló törvényjavaslatot és végül a tisztviselők mandátumának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat tárgyalják most és a többit halasszák el augusztus 9-ére. Rakovszky még megjegyzi, hogy az ellenzék az adójavaslatokat illetőleg elvben szokat helyesli és csak a részletekben vannak eltérések.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy tekintettel arra az argumentumra, hogy az aratási munkálatok folyamatban vannak és az aratás most ugyanis nagyobb nehézségekbe ütközik és a jelenlegi körülmények között kőérdek az aratás pontos elvégzése és végül tekintettel arra az elvi kijelentésre, amelyet Rakovszky tett, hozzájárul az ellenzék indítványához. Végül az elnök javasolta, hogy holnap a Ház hat órákor térjen át az intépellációra.

Harmincegy halott

a vihar-katasztrófánál.

Kétszáznál több sebesült Bécsújhelyen.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 11.

Bécs. Több szemtanu előadása alapján megállapítható, hogy a szélvitarnak sok emberáldozata is volt. Bécsben az egyik példát látta, a mikor a szél az utcán egy kis gyermeket felkapott a levegőbe, majd úgy a földhöz vágta, hogy a szerencsétlen kis gyermek a szó szoros értelmében összerapult. Widholz képviselő, a ki egy népgyűlésre ment ki Bécsújhelybe, elmondotta, hogy a Sigi-féle régi lokomotivgyárnak még a falai is bedőlték és a vihar megszűnte után odasereglett emberek fejveszkeléseket és lovak nyerítését halották a romok közül.

Sikerült sok sebesültet kimenteni, de a romok között még bizonyára számosan vannak. A tűzoltóság és katonaság azonnal kivont a gyárhoz és a romok eltakarításán rövig idő eltelté után már sok száz ember dolgozott. A viharok a város egyéb részeiben is volt emberáldozata. Widholz maga két halottat látott. Este már 5000 ember dolgozott mindentelje a romok eltakarításán. Még megközelítőleg sem lehet tudni, hogy mennyi a halottak és sebesültek száma, de attól tartanak, hogy ez a szám igen nagy.

Részletes adatok a bécsújhelyi katasztrófáról még mindig nem érkeztek, a távirati és telefonösszeköttetés még nem állott helyre. Újabb jelentések szerint az irózatot erejű szélroham nemcsak egy kis gyermeket, hanem számos felnőtt embert is, katonát és polgár embert a levegőbe ragadott és azután a földhöz sújtott. A romok eltakarításán még mindig nagy erővel dolgoznak. Különböző ipartelemek nagy karokat szenvedtek és erősen megromogáltak.

Bécs. A bécsújhelyi vihar-katasztrófiának harmincegy halott és több mint kétszáz sebesült az áldozata. Az anyagi kár is igen jelentékeny.

„Deutschland“ kereskedelmi buvárhajó első útja

— Brémától — Baltimoreig. — Amerika kormánya tudta a hajó érkezését. — Visszatér a „Deutschland“ Brémába. — Nem effektív többé az angol blokádnak. — Lehman igazgató nyilatkozata. — Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 11.

London. A Central News jelenté New-Yorkból, hogy Washingtonban a német tengeralattjáró megjelenését intelemnek tekintik arra, hogy Amerika nem fekszik a német tengeralattjáró működési körén kívül. Uglátszik, hogy az amerikai kormánynak Bernsdorf washingtoni német nagy követ bejelentette a német tengeralattjáró érkezését, mert az amerikai kormány már néhány nap óta várta a Deutschlandot. A nagykövet kijelentette, hogy a tengeralatti kereskedelmi hajó és nem hadihajó.

Hága. A Morning Postnak jelentik Washingtonból: A transatlanti trustársaság hirdetést tett közé a lapokban, melyben értesíti a közönséget, hogy Baltimoreba német tengeralattjáró naszád érkezett. A hirdetés felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy ez a hajó az angolok utkapásait lenetetlené téve, biztosan elszállít mindennemű pénzt, vagy levélküldeményt Németországba. A hirdetést a new-yorki magyar és osztrák főkonzul és a trust igazgatója írta alá.

Baltimore. A Reuter-ügynökség jelenté: A Deutschland nevű német tengeralattjáró naszád parancsnoka azt vitatja, hogy a tengeralattjáró fel nem tegyverzett kereskedelmi hajónak tekintendő, mert kereskedelmi cikkeket hozott magával, még pedig festőanyagokat és orvosságokat a Schumacher és Társa baltimorei cég számára. A Lake-tóé bridgeporti (Connecticut állam) szállító cég pénztárosa kijelentette, hogy pert indít a Deutschland ellen, mert megsértette a cég szacadalmát. A tengeralattjáró legénysége tagadja, hogy ellenséges hadihajókkal találkozott volna, a melyek üldözöbe vetődtek a naszádot és kijelentik, hogy sem angol, sem francia hadihajót egyáltalában nem láttak, mindössze egy partvédő hajó követte a tengeralattjáró naszádot a Chesapeake-Bayba. A Schumacher-cég a Norddeutscher Lloyd baltimorei ügynöke. A német tengeralattjáró naszád air szerint egyelőre felügyelet alatt marad.

London. Annak az uszáthyajónak a kapitánya, amely eleje ment a tengeralattjáró, elmondja, hogy a Deutschland az út legnagyobb részét a tenger felett és csak ezernyolczaz mértődet tett a víz alatt.

Baltimore. A Deutschland tengeralatti kereskedelmi sothajónak jelentette be magát. A hajó Baltimore alatt kötött ki és azt monotta be, hogy 4000 mértődet tett meg az Oceanon. A hajó vasarnap reggel a sötétség védelme alatt a Charles és Henri tokok között érkezett meg. Megszólaltatta sztrénait, hogy a revkatalauzok figyelmét magára vonja. A Timmeus vontató vette észre a tengeralattit. Ez a hajó július 2-től kezdve szüntelenül resen volt, hogy a tengeralattit a revbe kalauzoija. A Deutschlandon nem volt zászló, csak mikor a kikötőbe érkezett, akkor vontatott a német lobogót. A Deutschland tisztjei és legénysege számszerint harmincan a

német kereskedelmi flottá egyenruháját viselik és a kikötő hatóság intézkedéseire egyelőre a fedelzeten maradnak. A buvárhajó kapitánya kijelentette, hogy célja a kereskedelmi tolytatni az Egyesült Államokkal és miheiyt rakományat a testeket és gyógyszereket a partra rakja, nyomban kikelt és gummit vesz fel és visszatér Németországba.

A Deutschland 315 láb hosszú és ahol szélesebb, ott narminc láb. A hajót két Diesel-motor hajtja. A hajó az Ocean Bremen vállalat tulajdona. A „Deutschland“ naszádot a kieli Germania hajógyárban építették. Kapitányát, aki első útjára vitte, Könignek hívják. Mult év őszén Lohmann Alfréd, a brémai kereskedelmi kamara akkori elnöke kezdeményezésére Brémában külön hajógyárat építettek kereskedelmi tengeralattjáró hajók részére. Mult év november 8-án a brémai kereskedelmi jegyzékbe a következő céget jegyezték be: Német tengeri hajó építő társaság korlátolt felelősséggel, alapította a Norddeutscher Lloyd, a Deutsche Bank és Lohmann Alfréd.

A hajó 791 brütto tonna tartalmu. A hajó okmányok szerint az a reuelletese, hogy egyrészt Brémába, másrészt Bostonba és egyéb nyugati tengeri kikötőkbe szállítson árut. Junius közepén hagyta el Brémat és kezdte meg útját. Rakománya vegyi szerek, amelyek igen jó állapotban érkeztek meg.

Bréma. Az a hír, hogy a Deutschland Brémából szerencsésen haladt át az Oceanon, itt igen nagy örömet okozott. A lakosság a házakat fellebogozta.

Berlin. A Berliner Lokalanzeiger brémai tudósítója előtt Lohmann, a Bremen-Ocean igazgatója, a Deutschland tulajdonos társaságnak vezetője így nyilatkozott:

— Az első német tengeralattjáró kereskedelmi hajó útja annyit jelent, mint mikor az első gőzerő által hajtott hajó megtette az utat Európából Amerikába. A hősi brémai férfiak egy új forgalmi eszközt teremtettek az angol blokádnak végervényes megtörésére.

Ez a tény a semleges országok felfogását meg fogja változtatni. Egy ilyen blokádnak nem lehet többé az a következménye, hogy az angol zsákmány-birosagok jogot formájának maguknak a semleges bajók elleni eljárásra, oly hajók ellen, a melyek árut szállítanak Németországba, vagy a vele határos semleges országba. Ez az angol blokádnak többé nem effektív blokádnak.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Apponyi Albert a függetlenségi párt elnöke.

(Barabás Béla is kilépett. — Apponyi a békekötésről.)

Budapest, július 11.

A függetlenségi párt ma este Sággy Gyula elnöklésével ülést tartott. Sággy Gyula bejelentette, hogy Károlyi Mihály gróf, Justh Gyula, Justh János, Batthyány Tivadar gróf, Batthyány Pál gróf, Egrý Béla, Kobek Kornél, Beck Lajos, Lovász Marion, Makay József, Lachne Hugó, Fernbach Károly és Károlyi József gróf bejelentették a pártból való kilépésüket. Ezután felolvasta Károlyi Mihály gróf kilépő levelét.

Ezek elhangzása után Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra. A legigazabb és a legőszintébb sajnálattal veszi tudomásul a kilépési nyilatkozatokat, különösen pedig Károlyi Mihály gróf kilépési nyilatkozatát. Szükségesnek tartja abból hangoztatni, hogy ez a különválás oly módon történt, ahogy történnie kell oly tértőlak között, akik egymás meggyőződését nagyrabecsülik és akik, miután a közélet más alapvető kérdésében egyet értenek, hivatva lesznek a jövőben is karöltve eljárni. Károlyi Mihály helyesen állapította meg, hogy a háború kitörése előtt is a külpolitika kérdésében meglenetős erős ellentét volt közöttünk. Mint hogy a külpolitikai kérdés pártkérdéssé nem tehető, ennél fogva megállapíthatja azt, hogy a differenciák nem azon kérdés körül forgottak, amelyre Károlyi a párt külpolitikai akciójának lényegét levelében megjelöli. Ha az osztrák-magyar monarchia és szövetségeseinek hivatalos politikáját a háború kitöréséért felelőssé tehetjük is, aminek elengedőjét annyiszor bizonyítani iparkodott, az tény, hogy ezzel a politikával semmiféle összekötésben nem állottunk és a felelőségnek meg csak annyékát sem állapítja meg, s aki sem. A felelőség, amit viselünk az, hogy amint egyszer a konfliktus állott, első célunk tekintetben összes erőinknek egyesítését. A multakert való felelőséget a legkisebb mértékben sem várja az új akció az ellenzékre. Ami a békekötés kérdését illeti, amire Károlyi szinten hivatkozott, Apponyi kijelenté, hogy ki sem várja épp úgy az ellenzékét, mint barátainknál, hogy létre jöhessen a béke, az olyan béke, amely a nemzeti létet garantálja és örögre. De lehetne-e bárának tudnia, hogy egy ilyen irányban meginduló akciónak megvanak-e a feltételei és lehet-e ennek a tudása nélkül ezt a kérdést nyilvánosan való megvitatás által előmozdítani? Már most, ha az ellenzék egyes bizalmi területein alkalmom adatik, hogy a helyzet teljes ismeretéhez jutasson, ezen alapon sorogdó beadványukat érvényesíthessék és mindenkor emelvényesenek tanácsaikkal a király elé, szabad ezt elutasítani? Talán azért, mert ez nem lehet még az ellenzék rendszeres tevékenységének, nem lehet még a pártmunka részének?

Hát olyan határtalan bizalommal vagyunk a kormány iránt, hogy a sorsdöntő elhatározásokat teljesen a kormányra bizzuk? Valamennyi érthetlenség között, amelyet eddig életében találkoztunk, ez egyike a legnagyobbnak. Végül kijelenté, hogy a függetlenségi párt továbbra is a nemzeti törekvések megvalósításáért, valamint a nemzeti alapon nyugvó demokratikus újjászülésért minden eszközzel küzdeni fog.

A beszédet hosszan tartó hatalmas taps

fogadta. Ezután Sággy Gyula kimondotta, hogy a párt Apponyi Albert grótot kéri fel az ellenzéki ellenőrző bizottságban való részvételre.

Barabás Béla szövegeit fel ezután

és kijelenté, hogy mint a függetlenségi elvek régi harcosát a parthoz régi kötelekhez húzák, a párt igen sok tagját nagyra becsüli és nagyra értékeli, hogy a multban sajnálatosan lapasztalta, hogy az alkotmánypárt igyekezett a függetlenségi pártot magatartásában betolyósolni. Az a nézete, hogy amugy is Károlyit kell követnie, mert vele együtt járt kint Amerikában, vele együtt gyűjtötte politikai célokra pénzt.

Szenaványi Alpár sajnálja a pártszakadást. Bakonyi Samu rámutat, hogy éppen az körülmény tette volna szükségesse a függetlenségi párt együtt maradását, hogy mint mindig hangsúlyozták, a náboru berejezések és a békekötés után eddiginél nagyobb küzdelmet kell megvívni. A kilépők nem gondoltak arra, hogy az ilyen pártszakadás az ellenzéknek elelendirje lehet. Visszautasítja Barabás vadját, hogy a párt bármikor az alkotmánypárt betolyósolása alatt állott volna. A párt a választójog kérdésében továbbra is a legradikálisabb állásponton áll.

Mannsdorf Géza báró a legnagyobb politikai hibának tartja a pártszakadást. Különösen csodálkozik Károlyi Mihály gróton, aki vel együtt dolgozott a függetlenségi párt két aranyatának egyesítésén.

Rath Endre rámutat, hogy szintén kint járt Amerikában és ezt a függetlenségi párt megbízásából tette. Megnyugvással veszi tudomásul, hogy az a pénz ott lesz, ahol kell és nem fogják más célra fordítani csak arra, amire az amerikai magyarok adták.

Földes Béla szövegeit fel utóljára és kijelentette, hogy szükségesnek tartja a megüresedett elnöki szék betöltésénél olyan tértőlak megválasztani, akinek megválasztása politikai zászlót jelentene. Apponyit ajánlja elnökül.

Ezután az értekezlet egyhangulag és nagy lelkesedéssel Apponyi Albert grótot választotta meg elnöknek és a párt gazdájává pedig Mannsdorf Géza bárót.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Mazzantini Lajos, a Magyar Kir. Opera volt balletmestere társulatának vendég szereplése a téli színház rendezés helyéire.

Csütörtök: Szabados Piroška, a kolozsvári Nemzeti Színház művészének vendégfellépésével „A tanítónő”. (Rendezés helyérek.)

Ballet-estély az aradi színházban.

Arad, július 11.

A „repülő balletok”-kal szemben sohasem lehet az ember eléggé óvatos! Mindig ez az első gondolatom, ha vidéki városok színházaiiban hirdetnek csoportos tánc-előadásokat. Ma kivételesen, nyugodtan, a kínálkozó évezet biztos tudatában mentem a színházba. A Mazzantini Lajos neve volt a biztosíték. A bécsi és

budapesti operaházak volt híres balletmestere csakis nevéhez méltóan jelenhetett meg Aradon is. Előkelő táncművészete, messze híres tanítási módszere a koreográfiának már régóta avatott professzorává tették s tanítványai nem hozhattak szégyent az őszülő mester fejére. Nem is csalódtunk. Kis társaságát jól válogatta meg: a bájos és finom hangulatok az artisztikus és kifejező vonalak művésznőit hozta el, akik a tánc szépségének avatott hirdetői, A pantomimekben, a szólótáncokban, a balettcsoportokban egyaránt ritmus, dallam, harmonia és festőiesség uralkodott, a nézőtér pedig a művészetté nemesedett szép lelkes hangulata.

A kis társulat tagjai közül hárman a m. kir. Operaház táncosainak a tagjai: Dörgei Erzsi, Keszler Nelly, s a kis Nászay Lili. Kiss Ilonka vidéki nagy szintársulatok szóló táncosnője, Barsony Éta, Bencur Gizi és Dobrovics Márta, a mester fiatal kitűnő tanítványai. Dörgei Erzsi és Dobrovics Márta a táncduettekben (Pierrot szerelme, Virág polka, Magyar palotas) produkáltak figyelemre méltó szép dolgokat, Keszler Nelly pedig a szólótáncok könnyű szárnyú pillangója volt. A balletok közül a legpoetikusabb volt, s a legnagyobb hatást keltette a Tavasz ébredése. Régi trancoia koloristák pompás képein látunk annyit fényt, árnyat, a színhatásoknak olyan kápráztató vibrációját, mint ebben a levegő táncos csoportban. De szépek és stílusosak voltak a Biedermayer nász, s a Bohém testők című táncos pantomimek is. Ez utóbbiakban Dörgei és Kiss Ilona tündek fel, míg a darabban eltorzuló szóló táncosként Barsony, Bencur és Dobrovics kisasszonyok kaptak tapsokat. A közönség csaknem egészen megtöltötte a nyári színházat. Z. A.

* A színház hírei. Szabados Piroška fellépte. Alig, hogy elvégezte a színházakadémiát, máris a kolozsvári Nemzeti Színház szerződött, ahol ugyancsak A tanítónő címszerűségben lepett föl a kiváló tehetség. Csütörtökön egy igazi oklevéltanítónő játssza a szerepet. A többi szereplők a régiiek. Mazzantini második estéje. Ma tomboló lelkesedés kísért minden táncszámot, melyet a mester kiváló társasága adott és ma tartja ez fényes együttes 2-ik és utolsó előadását. A közönség minden táncot a legnagyobb tetszéssel fogadta. Lábas Juci, Fényes Annuska és Vágó Béla vendég-szereplése. Péntektől kezdve ugy a Király színház, mint a Magyar színházban a kiváló erősségei kezdik meg részben együttes vendégjátékukat. Először Lábas Juci, a Király színház primadonnája lép föl a következő sorrendben: Pénteken Málnás Miska, szombaton Legénybucsu és vasárnap a este A tisztavirágban.

* Dr. Imhoff. (Filmrepreiz az Urániában.) A közönség minden részről nyilvánította óhajlásának megfelelően a színház ma újról bemutatja a szezon egyik legértékesebb képét. Az öregedő férfi problémája van a szerepben megörökítve. A Balzac-kori asszonyok története, Smetzer, Sudermann tollából való korrajz már beakadódott a művelt világ fogalmi közé, s most ez a kép az antipod az öregedő férfi sorsu. Tájles joggal irodalmi eseménynek nevezhető ez a mű, mert nagy értő drámaíró tollából való ez és izgalmas eseményekkel gyökereket ver. Nam vad szenvedély kitörései ezek, melyek a lelki nyomokat maguk után hagyják, nemes vonzalmak, tevé a legszebb emberi érzésekkel indítják meg szívünket. A szerző egy első ember történetét mondja el s ezért olyan tökéletes és nagyszerű a rendezés minden részleteben. Szolgálatot teljesít a színház a közönségnek, amikor ezt a képet újra bemutatja.

Nem az oroszok döntik el a háborút.

(Nem sikerült csapatainkat a határnak szorítani.)

Sajtó tudósítók telefonjeleiről.

Budapest, július 11.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik a Pester Lloydnak: Az ellenség tegnap a Fekete Ceremos északi partján kísérelt meg támadást, amelynek az volt a rendeltetése, hogy a Jablunkai szoros felé törekvő csoportjával egy időben szorítsa csapatainkat a határnak. De a támadás teljesen kudarcot vallott és a Ceremos felső völgyében a mikulicini csoport sem tudott Mikulicinen túl jutni. A határ menti harcokban oroszoknak Zabienél való visszaszorítása képezi az egyetlen eseményt. Bukovinában nincsen semmi változás. Az eddig említett vidékektől folytatódva északra sem a Strypa mentén, sem Tarnopol felé nyugatra, sem Radzivilov környékén egész a Stochod alsó folyásáig az oroszok nem folytatták iparkodásukat és a beállt pihenő nem szakadt meg. A kényeszerű szünetnek okát maguk az oroszok jelentései adják meg, melyekben napról napra elesett tábornokoknak és tiszteknek neveit olvashatjuk. Ebből következtethetünk az embervesztésekre és a szükséges pótlások mérveire. Nem terjed azonban ki ez a viszonylagos nyugalom Sokul vidékére, ahol az oroszok nagy erővel kíséreltek meg támadást. Ujjonnan megerkezett tartalékok kiegészítésével három rohamot kíséreltek meg, azonban mind a három sikertelen maradt. Az utolsó rohammal ismét az történt, hogy az orosz tüzérség visszaözlő saját gyalogságát lövöldözte könyörtelenül. A front legészakibb pontján Kovel vasúti vonalon Ulivicénel az oroszok tegnap újabb kísérletet tettek, de véresen visszavertük őket.

Bern. A Temps jelenti: Néhány nap óta egyre inkább terjed a volyniai csata, — mely elharapodzott Kaledin tábornok egész frontjára, legalább kilencven kilométer hosszúságban. A legvéresebbek Stochodtól délre Kosielin körül a harcok, ahol a németek óriási tüzérségi előkészületek után tömött sorokban intéznek támadásokat. Az ellenség emberfeletti erőfeszítéssel iparkodik azon, hogy visszánódítsa az oroszoktól a Stry és Brody között hadállásába beekelő kis háromszöget. A déli orosz front döntő eseményei kétségenkívül itt várhatók.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamsche Courant katonai szakértője írja a harcéri helyzetről:

Véleményünk szerint a világháboruban a döntést csak a nyugati fronton való győzelemmel lehet elérni. Minden, amit az oroszok tesznek, egyelőre csak indirekt járulhat hozzá a győzelemhez.

Az oroszok tavaszi offenzívája Hindenburg ellen, amely alkalommal sok ezer halottjuk maradt a csataterén és sok millió gránátot dobott el a mostani offenzívához képest, amely

a Pripjet-mocsaraktól dél felé egészen Romániáig tejszakedik, csak célzó gyakorlat volt. Az orosz offenzíva egyre terjeszkedik és most már átcsapott a Pripjet felől északra egészen Rigaig is. Az oroszok múlt évi vereségüket már kinevetés, mert Japánból és Amerikából pótolták elvesztett ágyúikat és megtöltötték munició raktáraikat. Az idegen ágyúkat idegen vezetés mellett forgatják most a németek, osztrák és magyarok ellen.

És mégis fölvetődik az a kérdés, vajjon az oroszok ezzel az offenzívával hozzájárulnak-e a döntéshez, föltéve, ami nem egészen bizonyos, hogy a mostani tempó mellett hadianyag- és emberanyag készletük hosszú ideig elegendő. A döntés valószínűsége nagyon csekély, mert az oroszok még nagyon messze vannak attól, hogy a központi hatalmakat visszaszorítsák a Visztula mellé és a Kárpátokhoz, amely vonalak nagyon alkalmasak arra, hogy a nagy túlsúlyai szemből is tartózkodó legyenek. Még abban az esetben is, ha az oroszok nagyobb területeket szereznének is vissza, legfeljebb csak az történik, hogy a központi hatalmak keze zavaros kevesebb lesz, azonban még mindig nem lesznek végleges döntés a háboruban.

Kis képek a nagy háborúból.

(Csunya aai. — Kiviatábe a rozsás kertben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 11.

Egy világhírű tudós megállapítása szerint a divatok az emberiség legnagyobb ellenségei. A divat ugyanis a logikámentesebből megzavarja az egyént eslekvési szabadságában, olyan tetteket kíván tőle, amelyeket azelőtt talán csak lázálamban követett el. Aki világéletében kényelmes lapocspökbön járt, az a divat kedvéért hajlandó nyomorékká összezsugorítani érzékeny lábát. Afrika vad négerje, aki otthon fügefakosztamót hordott, Európában laktkopánt, trakkot és Girardi kalapot vesz, ha a nobles mode úgy kívánja.

Am az öltözködésbeli divatnál még kárhuztatandóbbak a szokásbeli újdonságok. Ki nem emlékszik arra az időre, amikor csak azt tartották kifogástalan gavallérnak, aki a mellénye legelső gombját begombolatlanul hagyta. A háború is számos kárhuztatandó szokást hozott divatba. Ezek közé tartozik például a kereskedőt uszorsáznak nevezni, a mezőgazdát kapzsi hasonlóságnak mondani, a hadinót pedig ledér teremtsének kikiáltani. Ez az utóbbi már kezd egyenesen túrhatalmúvá válni. Ha egy fiatal asszony a korzón végigsétál valamelyik férfi ismerősével, akkor a vigyorgó arcok kajánul bujnak össze:

— A, nem is tudtam... Hát ennek is van? Na ezért harcolhatott az ura.

— Láttad Makovicskovic Udránét Aladar urral? Tudod honnét jöttek? A Mihály-utcában szobát tartanak. Minden héten háromszor találkoznak. Az ura hadifogoly.

Valamelyik nyársra való dalköltő már nőt is szerzett a nadiasszonyról és a hadiasszonyról, aki szörnyen csalt, mert csak három napig tart a szereleme. Ezt a szennyest nőt különösen a végezen hallani egyre han-

gosabban. A nyári alkonyatban a kapuk előtt csoportosuló népek dévaj kedvvel és nem lankadó ambícióval kitartóan taposák a „hadi nők” becsületét. Amit azonban ezen a téren a minap a sugárhosszu Varjassy Lajos-utcában láttunk, az minden képzeltet felülmúl. Vagy ötven egyenruhás fiu lovagolt végig az uton. Csupa fiatal, vidám gyerek, aki talán még az ajkán érzi az anya buszusóját. Feszében ülték meg piros nadrágjukban a lovat. A csoportot két idősebb férfi vezette, a kiknek vasvilla módjára állt szét a bajusza. Az egész társaság dalolt és az emberek kitömbölyödtek az utca, de amint a dal megállott, savanyu arccal kullogtak vissza.

— Had, asszony, hadi lány

— Egytől-egyig a babám...

Fáradtalan kedvvel futják a fut a gyalog dal és az öregebb legényekben nem volt annyi emberégsz erzes, hogy ezt moadtak volna nekik:

— Ez a nótá nem a ti szájatokba való. Ez a nótá meggyalázza azokat az asszonyokat, lányokat, akik ottan ott zokognak, ahol senki se látja őket. Ez a nótá a sárba rántja a ti szent anyátokat és tiasta hugotokat és ti ne adjatok segítséget ehez a szomorú munkához.

Ebben a nagy világháborúban minden talpalattnyi helyet ki kell használni, — így szölt nemrégén a magyar kormány a magyar néphez. Erre megindult a nagy ostrom a föld ellen. Ákinek egy tenyérnyi helye volt, az veteményt rakott belé. A szorgalmasabb városi asszonyok a takarékosági és ökonomikus buzgalomban nemcsak veteményeket, hanem tyukokat is títettek. Ákinek nem volt erre megfelelő helye, az a vendégszobát használta fel kötélöltetésre a amikor a pirinkó csirkék jární kezdtek, jobban vigyázott rá, mint a gyerekeire.

A takarékos és okos gazdálkodásnak szép példája látható a Kiss-utcában lévő városi árva házban. Az árva háznak ugyanis városzerte híres rózsás kertjei voltak. Balázs igazgató azonban merészen landfőttel az időn kiemeltette a virágpalántákat és helyettük kalarábét, lenesét, passulyt títetett el. A dekorum kedvéért meghagyta a köröndök, kömepén a rózsafákát, azonban azok körül az Nén passuly és tök indák kuszának-másznak. Valamikor ezt mondták az árva ház kertjéről:

— Olyan szépek ott a rózsák, mint Gül Baba rózsái.

Ma már ez nem maximuma a dícséretnek, mert a rózsát nem lehet berántani. A valóban szép kertet ma csak így lehet megdícsérni:

— Sehol se látni olyan feles képosztát, mint X. ur rózsás kertjében.

A nyári idény küszöbén

eiköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új lakcímküket, ahova a lap küldését kívánják, pontos széküldés szempontjából — legutolsó tartozkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal idejekorán közöljék.

Jonescu és Filipescu végleges bukása.

(Románia két legkorruptabb embere. — A bukaresti polgármester nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest, július 11.

A romániai ruszofilok harmadik alakulatának utolsó népgyűlése csunya fiaskóval végződött. A meglepetésszerűen hirtelen jött bukás nagyban foglalkoztatja a bukaresti politikai köröket. A Bukarestben megjelenő Liberálnak egyik magyarországi származású munkatársa Lupu János meginterjúvolta Bukarest polgármesterét, mondaná el mi a véleménye Take Jonescu és Filipescu csúfos vereségéről.

A polgármester a következőkben adta véleményét a két ruszofil politikus kudarcáról: Jonescu újabban végzetes emberré vált. Amire csak ráteszi a kezét, minden elpusztul. Az ő vezetése alatt ment tönkre a „Hassafias akció“, most legutóbb pedig az Unionista Föderáció és a Fuzió, ami nem lehetett másképp, minthogy Take Jonescu nagyon naivnak képzelte ezt az országot, amely épen úgy, mint a Dáciabeli közönség is, hosszasan, hiába való meghurcoltatás után végre is fel kellett, hogy tegye magának a kérdést: ugyan mi esoda eredménye van Take Jonescu és Filipescu politikai pályájának. Hisz Jonescunál csak annyit tudunk, hogy ő a népből való ember, közoktatásügyi miniszter korában olyan reakciós iskola törvényeket hozott, hogy jóformán lehetetlenné tette a nép számára, még a népi iskolai oktatást is. Bizonyára erre eszméltek végre a józanabbak, s hagyták oda az alkalmi vezért, akinek nevéhez párját ritkító korrupció tapad, különösen, ha

visszaemlékezünk zálogházi és állam-sorsjátéki intézményeire.

Filipescu pályája még ennél is silányabb. Ő róla azt tudjuk mindannyian, hogy ő ama másik parvenu, akit csak megtűrték ebben az országban, hogy kitombolja magát és saját cselekedetei tegyék tönkre. Az ő működése a miniszteri székben és a népgyűlésen a rágalmokra, az inzultusra és a verekedésre szorított csupán. Amint ezt legutóbb is tette, midőn Marghilomont arra akarta kényszeríteni, hogy egy idegen újságírónak soha meg nem tett, oly értelmű nyilatkozatát erősítse meg, mely szerint neki el kell tűnnie. A választási korrupció soha oly ijesztő nem volt, mint Jonescu és Filipescu miniszter társak idejében. Midőn az ország ez emberek működésére vissza emlékezett, nem esoda, hogy megriadt egy olyan végzetes kalandtól, amibe ez emberek ezt az országot beugratni akarták.

Ezek voltak az okai a szerencsésen bekövetkezett bukásnak. Helyzetük ma bandáikkal együtt siralmas és ki-ki azután néz, hogy mikép lehetne helyreállítani az általuk feljárt egyensúlyt és mikép helyezkednének el több-kevesebb vonzalmuk szerint Bratiana, vagy Marghiloman pártjában. A történelem azonban nem fogja eltejezni ez emberek bűnös működését, melyet mint a föderalista hiteireira, vezetői fejtettek ki az ország e kritikus pillanataiban.

Strand élet a Maros parton

(Festőknek is tiós a kíváncsiság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 11

A nagy és szokatlan hőség végre tengerfenékre bukatta a viharokban kejelgő neptundot és soha nem látott virágzásra kényszeríti aradi névrokóát a Neptun-füldöt. Rá is tér a szegényre, hogy három rossz szezon után végre felöltözödjek megfelelő szalonképes fűrdőruhaiba. „Unberufen“ — kopogtatja Zubor Andor a kapuk falát, az idei nyár pompásnak ígérkezik! A vándorlás mar kora reggel megkezdődik a fűrdő-fele. A délelőtti ferroság lecsalja az asszonyokat-leányokat s megkezdődik a strand-élet a Marosparton. A lágyan ölelő fekete asyem trikók a rózsaszínű eleven szobroknak egész gaueriáját takarják s a legindiszkrétább bőbeszédűséggel fecsegnek ki vértorraló titkokat. A csillagó, nedves homokmezőn, mint egy egörög 10. yamparton vidám leányok teküsznek a mesziról úgy latszagok, mint egy oriasi koreografia vibráló betűi: a napsugar tancot lejt a rozsaszínű sima vállakon. Egy-egy rakoncattan kis hullám idor felsiklik a gömbölyű lábak ivem s elomnak a lomokszemekben, mint egy halk szóly a szomjas ajkakod. Az aprószenetek s az uszma nem tudók itt hűsölnék az uszodában, felkényyökölnék a kopjat peremére, amelyre úgy szólnak, mint egy virágutand.

Fátyolos és vágyakozó szemmel nezik a mérészeket, akik a varfelől oldal honokzatonyán józán főt langyos fűrdőjében kacérokodnak a felmentett és utalanglioh gavallérok seregével. A két pár a zótt egy-egy fehér csolnak siklik el játékosan hazitva ketté a víz tükröt. A regatta klub-

bok bronzbőrű legényei sibaanak ott. — A sport vonzza talán a delt útut a 90 százalék rahulló napfényben? — Ravasz legény ő. A csolakkal könnyebb dolog el-el siklani egy gömbölyű asszonyka pihenő heye mellett s felfogui azt a drága mosolyt, mely melegebb a fakrenhat hőmérőjének a forrpontjánál is.

Künn a parton Zubor Andor örkölik az ököcsre. A nő uszoda mellett nincs heye férilénynek. Őmaga ugyan a felügyelet ürügye alatt sokszor magtorau e tájon, de hát ez így van rendjén. Masnak azonban kifelé a paradicsomból! Még a szegény festőnek is, aai pedig bizonyára szolid művészi hangulatokat keresett az aradi nymlak aktjának szemlélgetésben. Zordon Zubor elütte ot ez isteni helyről. Busan vandorolt a művész tovább, utána pajkos es inoselkedő kacagások csengetyű szórtak a kárörvendő hangfudankjait.

A déli harangszóra vesesitül a kedves zaibon-gás es öblös hangzavarnak ad helyet. A férfiak ideje következik. A jó bíró már lent van, elsőnek siet a tus alól a langyos Maros vízbe. Utána a többiek, jól megtermelt, kecses embőnpoinnal ki-párnázott, jovialis bácsik s egy két strupirt korayén ifju... Hol vannak a régi strand gavallérpjai? Az acélizmu, széles válu fűrdő-szeladonok-Majd visszajönnek, csak egy kis türelmet kölgyeim.

Az alkonyat új képeket vetít a viztükörbe: a tolongó sines parti korzót, amelyet a csillagok feljöttéig néz a Maros közepéről egy aradi bohém lelki fiskális s hű kísézője, míg csak ő révész értük nem jön s áttelepíti őket az éjszakai Aradra. Velük zárul a Neptun napja es kapuja.

VÁROS ÉS MEGYE

Eimaradt indítvány.

(A tisztviselők nyári szünideje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 11.

Arad város tisztviselői körében soha olyan kíváncsián nem várták még a törvényhatósági bizottsági közgyűlés sorrendjét, mint ma. A tisztviselők ugyanis azt hitték, hogy ez alkalommal ismét szóba kerül a hivatalos óra rend és indítvány kerül a törvényhatóság elé az egyhuzamos munkaidő visszaállítására. Ennek az indítványnak a benyújtására ugyanis biztatást kaptak a tisztviselők város atyai körökből, ahol megértésre és meghallgatásra talált az az indoklás és érvelés, hogy a mai borzasztó drágaság mellett igen sok tisztviselő ember rá van utalva arra, hogy délutáni melléktoglalkozást tüssön. Ez az indítvány elmaradt.

Szó volt arról is, hogy ha már a régi rend visszaállítása nem megy olyan simán, mint ahogy annak megváltoztatása két perc alatt megtörténhetett, akkor legalább a forró nyári hónapokra kellene a délutáni munkaidőt felfüggeszteni. Történtek is tapogatózások ez irányban, azonban úgy értesülünk, hogy Varyassy Lajos polgármesternél, mint a legilletékesebb helynél, senki sem érdeklődött. A polgármester különben tekintettel a rengeteg munkahalmazra, nem is tartja lehetőnek, még a nyári hónapokra sem a délutáni hivatalos órák megszüntetését. Eppen ebből a szempontból ez évben sem lesznek hosszabb szünidei szabadságok, mert kétségtelen, hogy minden tisztviselőnek annyira megszaporodott a dolga, hogy majdnem lehetetlen a közigazgatás fenakadása nélkül az aktákat egy másik tisztviselőnek átadni. Eppen most dolgozik Lócs Racsó helyettes polgármester a liszt ellátás szabályozását publikáló hirdetményen és ha ez a munka megkezdődik, akkor ugyszólván a nap minden órájában rendelkezésre kell állnia az egész tisztviselői apparátusnak a közönségnek és természetesen senki sem nélkülözhető.

A rizs haszna. Irt az Aradi Közlöny arról, hogy azok az aradi kereskedők, akik a várossal együtt rendeltek rizst, nincsenek megelégedve a haszon elosztásnak azzal a módjával, amellyel a tanács őket kielégíteni akarta. Hosszas tárgyalások folytak ebben a kérdésben, amelyek végre teljes megelégedéssel fejeződtek be. A város, mint ismeretes, tizenhárom vagon rizst kapott, amelyből a miniszter nyolcat eldirigált Aradról. Ezt a nyolc vaggont a város vette 1 korona 25 fillérért és eladta 1 korona 50 fillérért kilogrammonként. Az ebből származott hasznot átengedték a kereskedőknek. Azt a kontingenst, amely Aradon maradt, a megrendelés arányában aróosztották, a kereskedők az eredeti áron kapták, azonban a város úgy kárpótolja magát a fentemlitett rizs elmaradt hasznáért, hogy most a maga rizsének beszerzési árát egy korona harminc fillérben állapította meg. Ennek az lesz a következménye, hogy amikor össze a rizs eladásra kerül, a közönség azt drágábban fogja megfizetni.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Saját sikerüknek hazudják az oroszok a mi győzelmünket.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, július 11.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar hivatalos jelentése július kilencediki délutánról: Lesicky tábornok csapatai folytatják offenzívájukat az alsó Stochodnál. Az ellenség nagy rendetlenségben vonul vissza. Ezen a vidéken elfoglaltunk számos fontos helyet. Tegnap heves küzdelmek után Lesicky csapatai megszállották a fontos vasuti csomópontot: Delatynt. Pinszkben, melyet az ellenség kiürített, ellenséges municions raktárokát, kézigránátokat és drótsövénnyt zsákmányoltunk.

A sajtószállítás megjegyzése: Ezen jelentés szerint az oroszok olyan helyeket is elfoglaltak, úgy mint az olaszok, amelyet tegyverlövés nélkül teletartunk.

A Wolff iroda megjegyzése: Illetékes helyről értesülünk, hogy az a jelentés, hogy Pinszket elfoglalták volna az oroszok, légből kapott.

Az orosz vezérkar hivatalos jelentése július 9. estéről: Bukovinában Kimpolungtól nyugatra tovább üztük az ellenséget. 4 tisztet és 350 katonát elfogtunk. Junius 23-tól július 7-ig Lesicky tábornok 30875 katonát, 674 tisztet, 18 ágyut, 100 gépfegyvert és 14 municions kocsi zsákmányolt.

A sajtóhadiszállás megjegyzése: Kimpolungtól nyugatra levő harcok

leírásánál az oroszok egy percig sem haboztak csapataink egy ízenem tagadható sikerét orosz győzelemnek átváltoztatni. Az oroszok zsákmányadataihoz, ezen hazugságok után, semmi hozzátűzni valónk nincs.

Berlin. Az orosz határról jelentik: Az oroszok veszteségei a jelenlegi offenzívánál sokkal nagyobbak, mint azt általában hiszik. A veszteségek még az orosz fogalmak szerinti veszteségeket is felülmúlják. Jellemző erre a nagy veszteségre az a körülmény, hogy az összes katonai kerületek parancsnokai sürgős parancsot közölnek, amely szerint az összes aratási munkálatokra szabadságot tartalékos legénység rögtön csapátrészreikhez tartoznak bevonulni. Az orosz jelentések szerint is az oroszok eddig 188700 embert vesztek.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Az orosz vezérkar által kiadott július hó 7-iki hivatalos jelentés szerint a július hó 6-án lefolyt harcokban Govoroff, Minkailoff és Syrtlanoff ezredesek hősi halált haltak. Agieff ezredes pedig a kapott sebesülés folytán halt meg.

Ugyancsak a július 7-iki jelentés közli, hogy a Baranovici körüli harcokban Karpott vezérőrnagy és Pertzoff ezredes megsebesültek.

Erdélyi románok

Mangra Vazul mellett.

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Brassó, július 11.

A Metianu János halálával megüresedett nagyszabedény metropolitai szék betöltése természetesen élénken foglalkoztatja most az összes irányadó román köröket, nyugodtan megállapíthatjuk azonban, hogy a román társadalom széles rétege igen jósan álláspontot foglalt el ebben a kérdésben.

Tájékozott brassói román forrásból a metropolita választás valószínű eredményéről a következőket mondották egy brassói újságról:

— Az új metropolita csaknem biztosan Mangra Vazul lesz. Az ő személyében összpontosul ugyanis úgy a kormány, mint a román társadalom egyre növekvő mérsékelt táborának bizalma. Mangra Vazul követkevs egyénisége számos hivatást biztosított neki abból a táborból is, amely sokáig a demagógok, terroristák és renegátok betolyása alatt állott. Mangrának talán a legnagyobb érdeme az, hogy rendületlenül exponálta magát ezeknek a túzó akarnokoknak az őszelmeivel szemben, akikről azóta kiderült, hogy idegen szoldon hintették a mételet. Másrészt és ez a leg súlyosabb érv román nemzetiségi szempontból Mangra megválasztásának szüksége mellett, józan és lojális román körökben azért ez a feltételezés is irányadó, hogy Mangra az az ember, aki a legtöbbet tehet a hazai román-ságért. Jobb összekötő kapcsolatot a hatalmi tényezők és a románság között elképzelni se tudnának nála. És Mangra jó román is. Ezt

ma már tudjuk róla. Megválasztását tehát biztosra lehet venni. Nagyon kicsiny lesz azoknak a delegátusoknak a száma, akik nem Mangrára fognak szavazni. Hiszen minden delegátus számol a román nép feltűnő kijönésével is egykori vezéreiből. Semmit sem tudtak elérni okvetlenkedéseikkal. Mangrának nyilván sikerült fog minden, ami egyáltalában jogos és elérhető.

Csak öreg népfelkelőket mentenek fel.

(Behívások elhatárolása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Nagyvárad, július 11.

Egy nagyvárad lapja:

Hiteles helyről eredő információk az, hogy a kormány foglalkozik a felmentések megszorításával. A kormány álláspontja általában az, hogy a katonai felmentések határa immár betelt és újabb felmentést nem engedélyez. Csak a legkritikább esetekben, az igazi nélkülözhetőség bizonyításával szemben tesz a kormány az újabb kérvények elbírálásánál kivételt, de itt is fennáll az az elv, hogy csak az idősebb népfelkelőkről lehet szó. Így az első nap fiatal évfolyamból senki sem menthető fel; 24 éven alul nincs többé felmentés.

Az a felmentettek behívását illeti, ez iránt még nincsen végleges intézkedés. Forrásunk szerint legközelebb várható a fiatalabb évfolyambeli felmentettek részleges behívása. A kormány rendeletet adott ki a felmentettek szigorubb ellenőrzésére és e szerint a jogaimukat meg fogják rostálni. Ez idő szerint a mezőgazdasági munka a legfontosabb jogaim a fel-

mentésre, amely viszont itt csak meghatározott, bizonyos időre érvényes. A felmentések korlátozásával van összefüggésben az az intézkedés, hogy a legutóbbi pótszemléken újrászorított és alkalmassákká vált hadkötelesek behívását elhalasztották. E hónap közepére tervezték a behívásokat, de ezt a terminust kitöltötték e hó végére. Lehet azonban, hogy csak augusztus vége felé lesznek a bevonulások, amikor ugyanis befejeződnek mindenütt az aratások és a felmentések ügye körül is fog történni valami.

Az asszony becsülete.

(Szenzációs ítélet a Kurian. — Hűtlennékedes a nagy nyilvánosság előtt. — Egyetemi tanár a Kuria ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Arad, július 11.

Az aradi jogászvilágot a Kurianak egy rendkívül érdekes, bár jogi szempontból — úgy látszik — nem eléggé helyt álló és megokolt ítélete foglalkoztatja. Legalább is így vélekedik a szenzációs ügyről Kolozsváry Bálint dr., a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem kiváló tanára.

Az ügy egy kissé kényes, de nem mindennapi.

B. F.-né válópert indított férje ellen a válókereset indító okaiat férje megmagyarázhatatlan közönyösségét hozta fel. Két hónapos házasságát alatt férje a szeretetnek és gyöngédségnek legkisebb jelével sem közeledett hozzá.

A bíróság beítálta B. F.-et, aki egyébként egyszerű földmives ember s közölte vele felesége vádjait. A fiatal férj nagyon szerette az ifjú asszonyt s hallani sem akart a válásról. A bíróság hosszas tanakodás után a férj ellen törvesszakértői vizsgálatot rendelt el, melyet a legköltönösebb módon s a legobcsénebb francia bohózatokat megszégyenítő formában fogantatosítottak. A toll egy pillanatra megáll és keresi a szavakat, amelyeket magtúr a fehér papiros, midőn erről a szakértői vizsgálatról be akar számolni. Az egyszerű földmives embert időleges bakkézről való ismerkedésre vitték, ahol a bíróság képviselőjének, két orvosszakértőnek és a két fiskálisnak a jelenlétében kellett megcáfolnia felesége igaztalan vádjait. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a cáfolat — a bíróság jelenlétében — fényesen sikerült.

A két fiskális összenézett. Az asszony ügyvédje belátta, hogy ezen az alapon el kell vesztenie a pert, fenntartotta tehát az eljárás más indokok alapján és pedig azon az alapon, hogy a férj tanuk előtt vált hűtlenné a feleségéhez.

A törvényszék és a tábla el is utasította az asszonyt. Kiadták a férj intakt erejéről a bizonyítványt; a kir. Kuria azonban felborította a két bíróság ítéletét, helyt adott az asszony keresetének és tanukkal igazolható hitvestársi hűtlenség címén felbontotta a házasságot. Hiába kapálódzott a segény földmivelő, hogy ő szereti a feleségét s ő csak orvosi rendeletre és bírósági végzésre rendetlenkedett, a legfelsőbb bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy aki bármilyen okból is vétkezik a hitvesi hűség ellen: az elítélendő!

Igy vesztette el B. F. orvosszakértői rendeletre a feleségét s így kell neki megfizetnie — bírósági közreműködés mellett — a válóper összes költségeit. Jogász-körökben óriási fel-

tűnést kellett az ítélet s a jogi szaklapok hasábjain foglalkozniak — pro és kontra — a Kuria erkölcsös indoklásával.

Minden reggel

borotválkozik az angol katona.

(*Dusan felszerelt toalett készletek a fronton. — Legtöbb gond a változatos etlap.*)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 11.

A párisi Journál mai számában egy francia tiszti levelet közöl, melyet hozzátartozóinak írt. A tiszti úteget a Somme mellett harcoló angol csapatokhoz osztották be. Az a hang, mellyel az angolokkal foglalkozik, nem arra vall, hogy a bajtársak között a legideálisabb a viszony.

— Ezek az angolok — írja a többi közt — úgy viselkednek, mintha nagy hajtvadászatban volnának. Allandóan a konyhát szidják, pedig a szegény piu-piu boldog volna, ha sátoros ünnepen olyan kosztot kapna, amilyen az angol katona rendszeren él. Folyton esznek. Az ellenséges repülő az angol vonalakat már messziről megismerhetik az elhajított konzervdobozok ezreiről, melyek úgy csillognak, mint a tükör. Hiába adják ki a parancsokat, hogy az eftélet össze kell gyűjteni, nem is hederítanak rá.

Arról meg, hogy mindegyik angolnak milyen dus toalett-készlete van, ne is beszélünk. Ha egyszer a németek meglepetésszerűen át fogják törni az angol frontot, bizonyára nem azért történik ez, mert az angolok gyávák, vagy rossz katonák, hanem mert — borotválkoznak. Reggelenként egész századok mulatnak azzal, hogy rendbehozzák egymás ábrázatát. Az angol parancsnokságokon a tisztak naponként háromszor is csinostják magukat. Furcsa emberek nagyon. Kemények, szögletesek, rosszhiszeműek, de egyben hiszékenyek is. Onmagukról mindent elhisznek, ami jó, másokról viszont a legrosszabb a véleményük. Természetesen a németekről is, akiket sisakos rókáknak hívnak. Kérdeztem egy angol bajtársamtól, hogy csakugyan olyan gyáva-e az a sisakos róka? Miért nem verik ki őket a bátrak, a lyukból? Az angol tiszti meglepetten ránézett, pillanatig gondolkodott és csak annyit válaszolt:

— Azt hittem, hogy a franciák mindig udvariasak...

Altalában fegyelem dolgában kicsit gyengén állanak. A szomszédos angol úteg, melyet úgy felszereltek, mint valami múzeumot, három napig keményen dolgozott. A legények gépies nyugalommal végezték a munkájukat, de egyszerre elhallgattak.

— Mi ez, — kérdeztük egymástól, — csak nem történt baj?

Már arra gondoltunk, hogy a németek szétlőtték az angol úteget, mikor pompás galoppban megérkeztek hozzánk egy nyaka angol tiszti. Tavaly még a cambridgei collegiumban rágta a göyög klasszikusokat, de ma már főhadnagy. Úteparancsnokunkat keresi.

— Mivel szolgálhatunk?

— Kérem, nem adhat kölcsön néhány tüzért?

— Minek? kérdezi meglepetve parancsnokom.

— Hogy agyunk mellett dolgozzanak, mert a mi legénysegünk már nagyon el-
láradt.

Elképzelték, hogy milyen dűbös jött a kapitányom.

— Megbolondult? — kérdezte minden porcikájában reszelve.

A kis angol csodálkozó szemmel nézett kapitányunkra:

— Uram, — mondta zavart mosollyal, — hiszen csak kis udvariasság az egész...

Egy ilyen kis udvariasságot mi töltetlenül, haditörvényszék elé kerülnénk. Az angol tiszti azonban nyugodtan tovább lovagolt, hogy tüzerakat keresse az angol agyához. Mert angol volt és praktikus. Ez a nagy praktikus-ság fogja egyszer az egész angol szigetet a levágóba röpíteni.

Nézz meg szokni őket. Ha megszokja az ember, nem látja groteszknek az angolokat. De viszont akkor hatalmasak lesznek. Nekem már azokról unom. Unom őket. Isteneim, rettenő nagyok unom.

H I R E K.

LEGÜJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Berlin. A Lokalanzeigernek a Lipót bajor haderő főhadiszállásán levő haditudósítója jelentette: Az oroszok Baranovicinél oly súlyos veszteséget szenvedtek, hogy halottaik eltakarítására nálunk hosszabb ideig tartó legyverszünetet kértek, amit meg is adtunk nekik.

Meglopott képviselő.

— A (olva) szerb internat.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 11.

A debreceni rendőrség ma letartóztatta Markovics Teofil szerb internatát, aki az Arany Bika szállónak volt éjjeli portása.

Markovics, aki már hosszabb idő óta tartózkodik Debrecenben, előzően más üzletben is volt alkalmazva, ahova először könyörületből vették föl. Innen azonban egyszerre szó nélkül eltávozott a belépett az Arany Bika szállóhoz, ahol, miután nyolc nyelven beszél, alkalmazták is éjjeli portásnak tették. Mindez ideig nem merült föl panasz ellene. Ma reggel azonban rájöttek, hogy a tulajdonosok bizalmával visszaélt. Az Arany Bika szállóba ugyancsak tegnap megérkezett Kelemen Samu dr. országgyűlési képviselő, aki 1000 koronát helyezett el a szálló irodájában, ahol azt Markovics Teofil, az éjszakai portás az erre rendelt Wertheim-szekrénybe helyezte. Reggelre azonban, amikor Kelemen Samu dr. a pénzt magához akarta venni, kiderült, hogy az 1000 korona eltűnt.

Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek a rövid nyomozás után letartóztatták Markovics Teofil, akinek szobájában az éjjeli szekrény márványlapja alatt a hiányzó 1000 koronát megtalálták. A motozás során megtalálták a kulcsot is, amellyel Markovics a szekrényt kinyitotta. A kulcs be volt varrva Markovics kabátja szárnyába.

A nyomozás alkalmával Markovicsnál nagymennyiségű drága ferti tenérmec is találtak, ami annál föltűnőbb, mert az internat szerb ide teljesen lerongyolva érkezett.

A letartóztatás kapcsán most az iránt is nyomozást indított a rendőrség, hogy a szálló-

ban és vendéglőben előfordult lopásoknak nem Markovics-e a tettese. Markovicsot a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Nincs telefon közlekedés Berlin-Bécs és Budapest között.** Budapesti telefonaija tudósítók: A tegnapi katasztrófalis vihar úgy megromgálta a bécsi telefon és távirat vezetékét, hogy az osztrák főváros és Budapest között minden forgalom megakadt. Minthogy a berlini sajtótudósítás is a bécsi telefon közvetítésével érkezik Budapestre ma Berlin-nel privát beszélgetést nem lehetett folytatni.

— **Küldetések.** A hadsereg főparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vezérgatartásuk elismerésül Steiner Jenő aradi építész, tüzér zászlós, Márk János őrmesternek a 2. honvéd gyalogezredben, Dóak István őrmesternek, Faragó János huszárnak, Dianoky Gyula tartalékos hadnagy, Szucs Mihály járőrvezetőnek, László György és Bence András tizedesnek, Darvas Lajos tartalékos hadnagy, Csanki Antal és Varga József törzsőrmesternek a 3. honvéd huszárezredben az 1. osztályú vitézségi érmét adományozta.

— **Elcsélt aradi honvédek és huszárok kitüntetése.** A hadsereg-parancsnokság az ellenség előtt elesett Welter József őrmesternek a 2. honvéd gyalogezredben az E. oszt. vitézségi érmét, Gera János törzsőrmesternek és Gernits Dusan őrmesternek a 3. honvéd huszárezredben a II. oszt. vitézségi érmét, Ruzsik Gyula tartalékos zászlós, Koröcse György honvédnek a 2. honvéd gyalogezredben, Simón Todor szakaszvezetőnek a 2. honvéd gyalogezredben, Demeter Vencel őrmesternek, Csabi István, Márton István és Gulyás András szakaszvezetőknak, Teresz István és Szántó András tizedeseknek, Kriszán János, Sáró István, Kilián András, Bujas Imre, Balás Imre, Tanka János, Csányi József huszárnak, Fomes István egészségügyi tisztának, Venczes György, Olyan János és Dombi István huszárnak, Szalai Lajos huszárnak, Kerges Pál őrmesternek és Garabos István tartalékos zászlós a 3. honvéd huszárezredben, Csörgő Gyula néprökölőnek a 2. honvéd gyalogezredben, a II. oszt. vitézségi érmét adományozta.

— **Megfordított olmerpajzsok.** Genéből jelentik: A francia igazságügyminisztériumban törvényjavaslat készül, melyből ennek a hanyatlo és elverző nagy népnek minden bánata és fájdalma felénk zokog. A javaslat azokról a családokról intézkedik, melyeknek férfiagon magva szakadt, melyeknek utolsó férfitagját is lesújtotta a háboru kaszája. A javaslat megőrizni kívánja az ilyen családok nevet és dicsőségét és megengedi, hogy a magvaszakadt család nevével a magukéhoz csatolják az oldalági rokonok s a családból származó leány, ha férjhez megy, tovább is viselhesse apja nevet. Ebben a javaslatban bizonyára sok a gyász nemes pompája, méltósága, melynek kifejezésében a franciák mindenkor kiválóak voltak, de nem kevesebb benne a teljajuló beismerés is a roppant francia veszteségeken.

— Itt lakik Vécsei ur? Az éjszaka a József-köruton Lipó: Károly detektiv találkoztott Bäder József aranyművesegéddel, akit a rendőrség régen ismer, mint besurranó tolvajt. A detektiv igazolásra szólította föl, amire elővett egy Sina Ottokár névre kiállított néptal-kező igazolványt. A detektiv megmólyozta a fiatalembert és a zsebében egy csomó arany és ezüst óraláncot talált. Előadta a főkapitányságra, ahol Bader beismerie, hogy az ékszereket a Kazinczy-utca 10. számú házá-
nak egyik elsőemeleti lakásában lopta. Eppen a detektivek szobájában tartózkodott egy kö-
nyv izidorné nevű asszony és panaszt tett, hogy az éjszaka tolvaj járt a lakásán. Rög-
ton szembesítették Baderrel, amire az asszony fölismerte benne az éjszakai tolvajt. Az asszony előadta, hogy arra ébredt föl, hogy egy ide-
gen ember áll az ágya előtt és azt kér-
dezte tőle:

— Itt lakik kérem Vécsei ur?

Ez éjjel tizenkét óra tájban történt. El-
utasító válasza után az idegen udvariasan kö-
szönt és eltávozott. Csak azután vette észre,
hogy a szekrényéből egy bádogdoboz, mely-
ben ékszereit tartotta, eltűnt. A rendőrség Bader-
t, aki különben katonaszökevény, letar-
toztatta.

— Wittenberger Antal kanonok halála. Temesváriú jelentik: Tegnap delután öt óra tájban a belvárosi Losonczy-utca 10. számú lakásán hirtelen elhunyt Wittenberger Antal csanád-
egyházmegyei kanonok, pápai kamarás. Az el-
hunyt mindössze negyvenkilenc éves volt. Zsigmondházán született, a gimnáziumot Temesváron végezte el, azután a bécsi Pazma-
neumba ment és ott folytatta a tanulmányait. Mint káplán került Kistelekre, ahol rövid ideig működött. Deserway Sándor püspöksége alatt került Temesvárra a püspöki aulához. előbb mint könyvtáros, majd mint ceremoniamester. Később a püspök titkára és bizalmas embere lett. Holttestét a belvárosi temető halottashá-
zába szállították és onnan temetik.

— Járványfertőzött községbe nincs sza-
badság. A temesvári katonai parancsnok-
ság átiratban értesítette Biharvármegye alis-
pánját, hogy mivel az alábbi községekben jár-
ványos betegségek léptek fel, a szabadságolá-
sokat oda megszünteti s a járvány elmúltáig az alábbi községekbe semmiféle bevonulás nem történhetik. Egyben kéri az alispánt, hogy a járvány megszűnéséről értesítse. A fertőzött községek a következők: Binaralsó-
topa, Belényesirtás, Biharhosszuszó, Kaba, Biharpoklos, Belényesszentmiklós, Binarzent-
telek, Felsőkocsuba, Farkaspatak, Gurány, Jancsófalva, Kispapmező, Kanucafalva, Kör-
sósánfalva, Kozmaalmás, Solyom, Szalacs, Szentháza, Szentlázár, Szombatság, Törpafalva, Tasátfő, Tóvisfalva, Úrezád, Vaskónmező, Venter, Vedresabrány, Vámosláz, Vaskótfalva és Zsáka.

— A Marosból kifogott férfihulla. Ma este a Maros felső folyásánál a folyóból ki-
fogták egy magas, fekete haja férfi hullát. A két napig vízben lévő hulla kitétel a rend-
őrségnek mindez ideig még nem sikerült meg-
alapítania. Allítólag egy kasszenti katoná-
tóna, más hírek szerint egy malovai vasutas holtteste. A rendőrség az ügyben folytatja a nyomozást.

— Vöröskeresztes kitüntetés. Ferenc Salvator tőzerceg rétháti Kovácsics Gyula, a Vörös Kereszt városi választmány ügyvezető elnökének Aradon, a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei el-
ismerésül a Vörös Kereszt hadiakitményes

II-od osztályú díszjelvényét díjmentesen ado-
mányozta.

— Elzárták a Nagyváradi utat. Green Nándor főkapitány közölte tess, hogy a Nagyváradi utat a gróf Tisza István-utatól a vasúti felüljáróig július hó 13-án reggeli 6 órától az utat burkolása miatt a további in-
tőzkedésig a forgalom elől elzáratta és a jel-
zett uton való közlekedést ezen időre beszünt-
teti. A vasút felé, vagy onnan a városba ha-
ladó járművek részére közlekedési utat a Pécs-
kai és Vásártéri-utat, a Vajassy József és Karolina-utatót, a Simándi-ut felől haladó jár-
művek részére a vasúti felüljárót, a Nagyvá-
radit-ut nyugati oldalán elvonuló kocsmáztatet,
a Pécskai és Vásártéri-utat jelöli ki.

— Letartóztatott főszolgabíró. Szombat-
helyről jelentik: Az itteni törvényszék vizsgál-
lóbizottsága vizsgálati fogságba helyezte Rusa Béla községi főszolgabírót, akit Békéssy Ist-
ván Vasvármegye főispánja egyidejűleg állá-
sától felfüggesztett. A főszolgabíró ellen az a
vád merült fel fel, hogy 14 évnél fiatalabb
leány gyermeket tett szerepcséllenné. Bűnös
üzelmét a rendőrség nyomozása szerint már
évek óta folytatja és orgáit Szombathelyen
tartotta, hol három lakása is volt. A házkuta-
tás alkalmával 261 darab kompromittáló le-
velet találtak nála, melyek kivétel nélkül a
főszolgabíró botrányos életének bizonyítékai.

— Nordisk-est az Appollóban. (Ritta Sa-
chetto vendéglátó.) A beállott kánikulai me-
legség mintha visszatartaná az embereket at-
tól, hogy szórakozást keressenek, de a Nor-
disk-filmgyár régi jöveve még ezt a tartózkod-
ást is megdöntötte s az Appolló-színház néző-
terén ma este nagyszámu publikum foglalt he-
lyet. A közönség érdeklődése nem volt hiába-
való, mert két nagyszabású, csodásan szép
Nordisk-dramában gyönyörködhetett. „A sze-
relem bolondjai” a Nordisk-filmgyár legújabb
siágere, amelynek főszerpét Ritta Sashetto,
az Aradon is ismert táncművész nő krea-
lisa. Táncaival megismerhetlent produkciót a drámai
játéka is megkapó. A darab a románság éle-
téből való. Első taji tulajdonságuk: a szere-
lem mozgatórugója az idegjesztőben érdekes
drámai cselekménynek, amelyet pompás ren-
dezésben s művészi gazdagsággal állított ki a
Nordisk. Az új műsor reprise: légy játékos, a
ki nyer, ez alkalommal is mély hatást váltott
ki a publikumból. Még szerdán kerülnek veti-
tésre a Nordisk-dramák.

— Underwood-gépiró és gyorsíró szak-
iskola Zitter és Hollos cégnél, főpostával szem-
ben. Ugyanott irásunkák és sokszorosítások
a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

TORVENYKEZÉS.

§ Ivánka Imre kihallgatása. Poz-
sonyból jelentik: Mintnogy a tör-
vényszék orvosai, valamint az igaz-
ságügyi orvosi tanács hosszas meg-
tígyelés után Ivánka Imre ország-
gyűlési képviselőt épelméjűnek mon-
dották, a törvényszék úgy határozott,
hogy Ivánka bűnügyét egyesíti a le-
tartóztatott marhaszállító, Rudnay
prépost és társai ügyével és már ma
meg is kezdi kihallgatását. Ivánka,
ekiről már az orvosok is megállapi-
tották, hogy szimulál, dadogva vá-
laszolt az elnök kérdésére. Tagadta,
hogy a marhakat az ő utasítására
megetették a szállítás előtt és reszle-
tesen elmondotta, miként szervezte
a nagy szállítási üzletet.

TARKASÁGOK.

★

(Nem sürgős.) Egyik szomszédos aradme-
gyei községben nem rég, új orvos kezdte meg
prakszistát. Az elegáns, csinos és szimpatikus fia-
talembert csakhamar kedvelt tagja lett az uni tár-
saságoknak és a leányos anyák házában szivesen
látott vendég volt. Egy csinos baktis höfönöses
rajta felejtette a szemét a doktoron, aki maga is
érdeklődni kezdett a bájos leány iránt. „A minaj
hirtelen megbetegedett a leány és a szülők —
hisz ez természetes — azonnal elhívták a szó-
ban levő orvost, aki alaposan megvizsgálta a kis
asszonyt, azután megnyugtatólag mondta a szü-
lőknek:

Nincs kérem komolyabb baj, néhány na-
alatt teljesen meggyógyul a kisasszony.

A „beteg” a kijelentés után mélyen elpirul
jegyezte meg:

Oh kerem, a dolog nem olyan sürgős . .

(Egészséges mérgek.) Egyik aradi élénke
látogatott sörcsarnokban történt. A kerthelyiség
ben a jobb sarokasztalnál három jóbarát ül és
röznök. Beszélgetés, illetőleg sörözés közben
reveszik, hogy a szomszéd asztalnál egy köz-
ismerősük ül, akimegajtvak asztalukhoz, al-
nyomban át is ült és a pincérrel az asztal-
hozatta ásványvizet.

A társaság csodálkozva látta, hogy asztaltás-
suk ebben a rettentő hőségben csak forrásvizet
olija szomját. Az egyik meg is jegyezte:

— Micsoda kolyvaléka, amit fogyaszt?

— Ha egy kütűnő viz. Van benne: foszfo-
sav, szénsavas vasoxid, chlornatrium, brom, mag-
nesium és kén-savas nátron.

— No mi ilyen tolyvadékok, amelyekbe anny-
fele mérge van meg egy tonyvereményes
se innak — szölkak a sör hivel.

(Van neki esze.) Kati néni, a vesszedelme
nyelvű pécskai kofaasszony a piacról hazajöve
dühösen vágta a földhöz a kiürült csirkés kosara
és csipőre tett kezekkel, így támadt rá az urára

— Hogy a görös essék a kend pihent eszébe
Ha kendre hallgatók, hát ott gubaszthattam volna
egy teljes órával előbb a piacon. Csakhogy ne-
kem is van ám eszem! Ha kend előre lődített
én meg visszaigazítottam az időt egy órával.

— Nem hiába vagyok a hites urad, úgy is
merlek, mint a rossz penzt, tudtam, hogy ez lesz
az első dologod. Azért toltam előre mindjárt ké-
órával — válaszolta Péter gazda szemét hamissá
hunyorgatva.

TANUGY.

(—) Osztóndij pályázat. Az „Osszejárás”
szabadkő névű páholy két főiskolai hallgató
résására 1916—17. évekre 200—200 korona osztó-
ndijra pályázatot hirdet. A pályázati kérvé-
nyek augusztus hó 1-ig ifj. Vas Gusztáv tit-
kár címére küldendők (Arad, Kossuth-utca 46
sz.) A pályázatnál előnyben részesülnek sza-
badkőművesek, aradi tanítók, aradmegyei tanítók,
hadavonultak gyermekei s feltételül kö-
tetik ki az, hogy az osztóndiját élvező az
egyetemi városban tartózkodjék.

(—) A világosi polgári leányiskolában
az 1916—17. iskolai évben mind a négy osztály
megnyitk. Beiratkozni már lehet Világo-
son az igazgató lakásán (Weber-téle ház.)
Tandij egész évre 200 korona. Az igazga-
tóság. 3560

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az „Atlantica” hajógyára. Az „Atlantica” Tengerhajózási Részvénytársaság július 26-ára rendkívüli közgyűlést hirdetett, a melyen alapszabályait megváltoztatja és alapítóitól felmenteli. Az alapszabályok megváltoztatásával az „Atlantica” ügyét kiterjesztési kívánja: egyrészt a belvízi hajózás folytatására, másrészt egy hajógyár építésére. A Duna gazdasági értéke központjába kerül a Közép-Európa forgalmi törekvéseinek és miután a Duna forgalmának igen nagy mértékben való föllendülése várható, bizonyos, hogy az összes Duna-parti országok népeit saját gazdasági szükségleteinek megfelelően a Duna forgalmában részt fognak venni. Ezen megnövekedő forgalom és egészen új üzleteknek dunai útra való terelése indították az „Atlantica” arra, hogy a folyamházihoz szinten fővágya üzletköre és a társaság egy modern, a mai, de különösen a legközelebbi időben várható folyambajózási technikailag megjavult helyzetre támaszkodó flottával fogja tevékenységét lebonyolítani. A megszerzendő hajógyárak és a már meglévő dunai hajógyárak tisztes igénybevételére tekintettel, de különösen, hogy külföldi hajógyárakból teljesen függetlenül berendezkedhessen, a modern hajóépítő technika magánálán álló hajógyárat is létesíteni. Ebből a célból alapítóitól egyelőre 6 millió koronáról 8 millió koronára emeli fel.

— Munkanélküliség alkalmazása. A temesvári Munkaügyi bizottság értesítése alapján közli az aradi kereskedelmi és iparkamara, hogy Nagyváradon egy javító műhely létesített, melyben elronyordott katonai ruházati felszerelési cikkeket javítást eszközöl. Munkanélküli kézművesek, amennyiben dolgozni akarnak, forduljanak a Városi Szociális Bizottsághoz k. m. a. Bergmúzeum Vil. Nagyvárad címére.

— A párisi gázgyár deficitje. Frankfurti tudósítók táviratozza. A párisi gázgyár veszteségeinek fedezésére céljából 42 millió frank kölcsön felvételére kapott jóhatáskötés. (Sza. G. dr.)

NYÁRI SZÍNHÁZ

Szerda, 1916. július hó 12-én:

Nagy ballett előadás.

Kezdeti este 10 órakor.

előadás szervezője:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget)

Hátszegi Felső
Kereskedelmi Iskola.

Női Kereskedelmi Szaktanfolyam. Fiu- és leány-internátus. Egyéves önkéntesség. Állás közvetítés. Prospektus ingyen. A délkeleti Kárpátok legszebb és legegészségesebb vidékén. 3027

ARADI KÖZLÖNY

1916. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az ARADI KÖZLÖNY-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 „ — „
Negyed évre	7 „ — „
Egy óra	2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 „ — „
Negyed évre	8 „ — „
Egy óra	2 „ 80 „

Tessék mutatvány számot kéri!

Gyors- és gépirásban

alapos gyakorlattal bíró férfi 1—2 órai délutáni és 1—2 órai esti foglalkozásra alkalmazást nyer. Ajánkozások a kiadóba kértnék. 4900

Hadmentes

fűszerkereskedő

segéd,

ki a román nyelvet tökéletesen bírja, 3675

felvétetik

Messzer Árminnál,
Pankóta.

Gyanta,

Gépolaj,

Hengerolaj,

Gépzsir,

Benzin,

Enyv.

Kapható:

Färber Lajos,

fűszerkereskedésében.

Fehér és fekete
vászonzcipőkminden nagyságban,
nagy választékban

CIPŐTÖZSDE

Andrássy-ut 22. :: Telefon 10—44.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1 kor. Nagy tégely 1.80 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszelvényben. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsas, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1916

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű üzlete, előnyomda Arad, Weitzer János-u. 13. (Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék, intézeti és kórházi fehérneműek, legfinomabb anyagból, színes és fehér hímzések, fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Urfi leányok fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek. 3418

127—1916. végr. szám.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróságnak 1916. évi 4426/2. számú végzése következtében Dr. Parecz Béla ügyvéd által képviselt Aradi Polgári Takarékpénztár javára 540 koronas járulékal erejéig 1916. évi május hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülhaglott és 3600 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ló, tehén, tinó, malacok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság 1916. évi Pk. 1584/2. számú végzése folytán 540 korona tőkekövetelés, 900 k., ennek 1916. évi január hó 27. napjától járó 6% kamata, 1/8% váltódlj és eddig összesen 179 korona 40 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szentén leendő megtartására 1916. évi július hó 15-ik napjának d. e. 1/10 órája határidőül kitzeték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oiy megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényeik 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülhaglottak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1916. évi június hó 29. napján. Balassa, 3603 kir. bír. végrehajtó.

Burgonya nagy kivitel üzlet Aradon!

Felhívom a burgonya kereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai élelmezési raktárakat, hogy waggontételenként és kicsinyben jó, egészséges

új rózsaburgonya nálam naponta kapható. Továbbá ha **zöldfőzeléket,** vagy bármily **gyümölcsöt**

őhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a n. 6. közönség figyelmét gazdasági és gyümölcs-kosaráimra, melyeket a legolcsóbb napi áron adok el. — Zöldfőzeléket és gyümölcsöt legmagasabb áron vásárolok. Minden csütörtökön és pénteken friss hal. Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltnék.

Lutwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

BURGONYÁT
waggonszámra bármilyen állomásról szállítva minden mennyiségben

KIVITELI CÉLRA
keresünk. Ajánlatok ármegjelöléssel és a mennyiség feltüntetésével Milkó József Szabadka, Postafiók 45. címre küldendők. 3494

2870—1916. szám.

Földhaszonbérbeadási hirdetemény.

Az aradi g. kel. román Consistorium a kezelése alatt álló „Ebesfalvai Iorgovici Anna ösztöndija alapítvány” tulajdonát képező Arad szab. kir. város határában az ugynevezett „Markó dűdőben fekvő és a kataszter szerint 35 kh. 1160 ööl terjedelmű szántó és kaszáló földet, úgy mint az ma áll, saját irodahelyiségeiben 1916. évi augusztus hó 17. napján d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverés útján 1916. évi október hó 1-től kezdődő három egymásután következő gazdasági évre haszonbérbe adja.

Az évi haszonbér kikiáltási ára 2000 korona. A bánompénz ennek 10%-ja.

A részletes haszonbéri feltételek az aradi g. kel. román Consistorium irodájában a hivatalos órában tekinthetők meg.

A szóbeli árverés megkezdése előtt ezen bérletre nézve bánompénzzel ellátott zárt ajánlatok is nyújthatók be a Consistoriumhoz.

Arad, 1916. évi június hó 17/30.

Az aradi gör. kel. román Consistorium.

3601

Ha szeplőjeitől
meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcobort
őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krémét.

Ara egy tégelynek 1 kor. 20 fill.
Ibolya Doré szappan 1 K 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.
Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő
a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilior. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmasan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készletnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrásy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Köskórház számára.

Uraságok,
gazdászok és kereskedők
figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére:
férfi ruha, bakkancs és komisz-ingek, lábravalóval
bármely nagy mennyiségben olcsó árban kapható.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca. 2155

14686—1916.

Hirdetemény.

A m. kir. földmivelségi miniszter 58369—1916. sz. leiratával felhívja a bortermeléssel foglalkozó közönséget, hogy a mai viszonyok közt a raffia, a legelterjedtebb szőlőkötözőanyag, valamint a juta és kenderfonál is drágasága folytán alig jöhetővén figyelembe, a most felsorolt anyagokon kívül, amint az hajdan általában gyakorlatban is volt, a kötöző sás, a kézzel csépett u. n. zeupszalma, továbbá a hársfaháncs és az iszalag, nemkülönbön a tengeri csadé vagy csuhé, sőt a még a gyenge hajtások kötözésének kivételével és a szálvesszők leköttözésére a fűvessző és 6—8 m/m. vékony és kellő hosszúságú darabokra feldarabolt lágyított vas-huzal (sodrony) is egészen jól felhasználható.

A sás és szalmafélek, általában a növényi eredetű kötöző anyagok közvetlen használatát előtt vízben áztatandók (és szükség szerint jól megtaposandók) hogy kellő hajlékonyságot és szívósságot nyerjenek.

Amidőn a földmivelségi miniszter leiratának tartalmáról Arad város közönségét értesítjük, egyben felhívjuk a szőlőbirtokosságát, hogy a szóban forgó sás-szalma és egyéb anyagoknak a célra leendő megszedetése és biztosítása iránt saját jól felfogott érdekében okvetlen és még idejében intézkedjék és pedig annyi-val inkább, mert szállítási nehézségek miatt a raffia és juta kötözőanyagok egyideig előreláthatólag még a háboru után is csak nehezen lesznek beszerezhetők.

Arad, 1916. évi június hó 29.

A városi tanács.

Hadiárvák

fiu és leány

(esetleg nem árvák is) teljes ellátással, ruházattal együtt 3 évre tanuló minőségben alkalmazást nyerhetnek.

(Román nyelv tudása kívántatik)

Ajánlatok

Leipnik K. és Társa,
Konop

céghez intézendők. 2000

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűvel 12 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendeők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Miliánnak”
levél ment a kiadóba. 8610

„Adria”
kérem a levelét sürgősen átvenni. 8592

„Fatum”
jellegére levél van a kiadóban. 8608

„Szórakoztató”
levele van a kiadóban. 8614

OKTATÁS.

Isr. Fiuinternátus Arad
Chorin Aron-u. 1. Felvétel vall. különbség nélkül beniakó, rendszeres és mag. tanulókat a jövő tanévre, előkészít felkészítéssel javító, pótló, és összevont vizsgálatokra. Kívánatra prospektust küld. 8661

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches
Kinderfräulein für sofort gesucht. Vorzusprechen bei Mari, Czernovits Péter-gasse 20. 8611

Tanuló leány
vagy fiú fizetéssel felvétetik Weiss Hugó fényképésznél. 8608

Szociális dada
8 hetes gyermek mellé, vidékre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 8600

Ügyes
fizetőleányok azonnal felvétetnek. Stern Margit női divatterme, József főherceg-ut 7. 8602

Szerény igényű
15—16 éves leány, egy 6 és egy 9 éves fiú mellé kerestetik. Németül tudó előnyben részesül. Andrassy-tér 25., I. em., 29. 4575

Ein beschaidenes
deutsches Fräulein zu einem 8 Jährigen Knaben wird gesucht. Andrassy-tér 11., II. 8605

Keresek
azonnali felvételre fiatal fűszerkereskedő segédet, ki magyar, német és románul beszél. Hirschmann Ignác, Lippa. 8540

Keresek
vegyeskereskedésbe segédet, ki románul is beszél, azonnali belépésre. Ugyanott egy mindenest keresetlik. Ajánlatok ajánlva küldendők Weiss Mórhoz, Székudvarra. 8558

Könyvelőt vagy könyvelőnt
keres vidéki részvénytársaság. Előnyben részesül, ki a román nyelvet érti. Ajánlatok kéretnek „Nyugdíjkoros állás” jellegére a kiadóhivatalba. 8585

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

4 polgárt végzett
fiatalember, ki lakkereskedésben alkalmazva volt, hasonló állást keres. Urbán Iván-u. 43. sz. 8618

Jó családtól
való leány alkalmazást keres üzletben. Szíves megkeresést „Kiszolgáló leány” jellegére a kiadóba kér. 8612

Jó házból
való leány 1 gyermek mellé nevelőnőnek ajánlkozik. Cím a kiadóban. 8615

LAKÁST KERESNEK.

Moderna berendezésű
előszoba, egyszobából álló butorozott lakás, fürdőszobával, a belváros területén, a várhoz közel, kerestetik. Ajánlatok a Fehér Kereszt szálloda irodájába intézendők. 8607

Ujmitó aka,
vagy Miketákán bérelnek 3—4 szobás magánházat kerttel, baromfi udvarral augusztus 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 8616

KIADÓ LAKÁS.

Eötvös utca 17. sz.
alatt 3 szoba, és konyhából álló lakás, aug. 1-től kiadó. 8591

A gyoroki
piac tért villanyos megálló közelében egy ur lakás: 4 nagy szoba tégas mellékhelyiségekkel, külön udvar kerttel, augusztus elsejétől olcsón kiadó. Pásztor-telep. 8527

Harom utcai,
4 udvari szobából álló H. emeleti lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadó. Bővebbet a námszternél.

INGATLAN.

Eladó
uj adómentes ház. Péter-u. 2/b. 8560

Eladó sarokház,
forgalmas helyen, gyárak közelében, vendéglő- és szatócsművellettel, italmérés és trafikengedéllyel. Cím a kiadóban. 8599

Magánházat
azonnalra bérbe vagy megvételre keresek. Cím Kalap Bazar, Arad. 8604

Kis magánház
2—3 szobás lakással megvételre kerestetik. Bővebbet Messenger-boy vállalat, Deák Ferenc-u. 8. 1969

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A szigmondházi
uszoda tanácsa és láncai eladók. Kaszora Pál, Zsigmondháza 79. 8594

Kerékpár
jókarban levő, szabadonfutó eladó. Thököly Imre-u. 4. 8598

Eladó
1 db 6 lóerejű Hoffner és Schrantz gyártmányú cseplőgép garnitúra egy jó cseplővel átvenhető. Kreitler Lipót Ujszentanna, Aradi ut 985. sz. 8598

Régálic
elsőrendű, 150 kgm., eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8578

Az új házirendről
alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésben és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

KÜLÖNFÉLE.

Az Anusol
aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorroidal kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs—Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Hehs Vasas chinabóra.
Suveren szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, lég, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden fertőzéstől eredő megbetegedés ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2:60 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Saját termésű
aradhegyaljai fehér és vörös
ó-bor kisebb és nagyobb tételekben megrendelhető 3596

Winkler József

szőlőbirtokosnál Arad, Batthyány-u. H. sz.

Rézgálic

itt van raktáron. Azonnali szállításra ajánl 3589

Donáth Simon

Arad, Vécsey-utca.

18065—1916.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. miniszterium 1680—1916. M. E. sz. rendeletével a zsákszövet és zsákkészletek bejelentéséről szóló 572—1916. M. E. sz. rendeletet a következőképp egészítette ki:

1. §. A zsákszövet és zsákkészletek bejelentéséről 572—1916. M. E. szám alatt kiadott rendelet 1. §-a azzal egészítetik ki, hogy azok közé a zsákszövetek és zsákok közé, amelyeknek készleteit az idézett 572—1916. M. E. számú rendelet értelmében be kell jelenteni, tartoznak még:

1. a textilose és textilzsákszövetek, valamint általában papíronalából textilanyagok hozzákeverésével vagy anélkül készített zsákszövetek és

2. a textilose és textiltzások, valamint általában papíroszalából textilanyagok hozzákeverésével vagy anélkül készített zsákok is.

2. §. A jelen rendelet 1. §-ában említett készleteket első ízben az 1916. évi május hó 31-iki állapot szerint az 572—1916. M. E. számú rendelet értelmében haladéktalanul be kell jelenteni.

Arad, 1916. június hó 20.

Green, főkapitány.

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Gépzsir,
Firneisz,**

Sózott hal,

**Köles kása,
Szalonna,
Házi szappan**

kapható

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.